

Nr 138

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att förordna om visst undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.; given Stockholms slott den 1 april 1960.

Under återopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen hemställes om bemyndigande för Kungl. Maj:t att medge stämpelfrihet för ett av Scandinavian Airlines System (SAS) den 31 mars 1960 utgivet förlagslån. Sådant bemyndigande har tidigare lämnats av 1958 års riksdag i fråga om ett av SAS hösten 1957 utgivet förlagslån, vilket — utom i fråga om ränta — utbjöds på samma villkor som det nu aktuella lånet.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 april 1960.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om *visst undantag från stämpelplikt enligt stämpelförordningen och fondstämpelförordningen* samt anför därvid följande.

Inledning

Scandinavian Airlines System (SAS) har den 31 mars 1960 utgivit ett 7 procent förlagslån å tillhoppa 78 750 000 svenska kronor. Lånet har genom förmedling av ett bankkonsortium emitterats samtidigt i Sverige, Danmark och Norge. Till försäljning har utbudits förlagsbevis för 33 750 000 kronor i Sverige samt för 22 500 000 svenska kronor i vardera Danmark och Norge.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 mars 1960 har SAS anhållit, att åtgärder måtte vidtagas så att de till nämnda förlagslån hörande förlagsbevisen kan befrias från stämpelplikt jämlikt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften samt förordningen den 6 november 1908 (nr 129 s. 1) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper. I skrivelsen upplyser SAS att hänvändelse förberedes till finansministeriet i Danmark med begäran om befrielse från dansk stämpelavgift men att någon motsvarande framställning om frikallelse från stämpelplikt i Norge — av skäl som i det följande närmare anges — för närvarande icke är aktuell.

Gällande bestämmelser

Stämpelplikt beträffande förlagsbevis av nu ifrågavarande slag föreligger i Sverige dels enligt bestämmelserna i 8 § 1914 års förordning angående stämpelavgiften och dels enligt 1908 års fondstämpelförordning, därvid för stämpelbeläggning av förlagsbevis gäller de därstädes för stämpelbeläggning av obligationer givna reglerna.

Enligt 8 § 1914 års stämpelförordning skall för obligation, som utfärdas här i riket, före utlämnandet erläggas *emissionsstämpel* med i stort sett 0,6 procent av obligationens nominella värde. Frihet från stämpel åtnjutes för

obligationer utfärdade av svenska staten, landsting, kommuner och vissa svenska kreditinstitut ävensom för obligationer vilka garanterats av svenska staten. Obligation, som utfärdats i utlandet, skall — fränsett vissa undantagsfall — förses med emissionsstämpel (s. k. införselstämpel) innan obligationen första gången, efter det densamma blivit till riket införd, härslädes belånas, försäljes eller på vad sätt det vara må överlåtes, eller, därest den ej förut vederbörligen stämpelbelagts, innan registrering sker av boupp-teckning efter avliden person, till vars efterlämnade tillgångar obligationen hör.

Vidare skall, enligt 1908 års fondstämpelförordning, vid överlåtelse av obligationer genom köp eller byte erläggas en särskild stämpelavgift — *fondstämpel* — uppgående högst till 0,1 procent av omsättningsvärdet. Stämpelbeläggningsen sker å avräkningsnota som skall upprättas vid överlåtelsen. Frihet från fondstämpel föreligger bl. a. vid köp av obligationer, som utfärdats eller garanterats av svenska staten, eller då vid överlåtelse av obligation den ena kontrahenten är svenska staten eller svenska statsförvaltningen tillhörande allmänt verk eller styrelse, riksdagens verk eller vissa svenska kreditinstitutioner. Fondstämpel utgår icke heller vid det ursprungliga utlämnandet av här i riket utfärdad obligation. Någon motsvarande inskränkning har icke stadgats beträffande utländsk obligation.

På förfrågan har generalpoststyrelsen upplyst, att endast de i Sverige till teckning utbjudna förlagsbevisen å sammanlagt 33 750 000 kronor måste förses med svensk emissionsstämpel. Därvid har styrelsen förutsatt, att det av förlagsbevisens text skall framgå, i vilken av de tre skandinaviska staterna varje bevis är utfärdat. — Därest ett i Danmark eller Norge ursprungligen utfärdat förlagsbevis skulle införas hit till riket och därefter överlåtas etc., inträder i enlighet med vad i det föregående sagts skyldighet att belägga det med svensk införselstämpel.

Beträffande stämpelbeskattningen i Danmark och Norge har i ärendet lämnats följande uppgifter. I Danmark utgår vid emission av sådant värdepapper, varom här är fråga, en stämpelavgift av en procent av handlingens nominella värde. Denna avgift inkluderar stämpel för alla de överlåtelser, för vilka värdepapperet under sin löptid är föremål. Under vissa förutsättningar föreligger i Danmark även stämpelplikt för utländska förlagsbevis, som införas i landet. I Norge saknas motsvarighet till den svenska och danska emissionsstämpeln. Däremot utgår vid överlåtelse av förlagsbevis en stämpelavgift om 0,15 procent av omsättningsvärdet. I båda länderna föreligger stämpelfrihet för av staten utgivna obligationer.

1958 års ärende

Ett ärende av ensartad beskaffenhet förelåg till behandling år 1958.

I proposition (nr 21) till sagda års riksdag föreslogs sålunda att riksdagen skulle bemyndiga Kungl. Maj:t att — i överensstämmelse med i propositionen angivna grunder — förordna om undantag från stämpelplikt jämlikt 1914 och 1908 års förordningar för förlagsbevis tillhörande ett av SAS i

Sverige, Danmark och Norge under hösten 1957 utgivet 6 1/2 procent förlagslån å tillhopa 78 750 000 kronor. I propositionen uttalades, att för att frihet från stämpelpfikt — jämlikt endera av förordningarna eller eventuellt jämlikt båda förordningarna — skulle kunna medgivas, det syntes få förutsättas att i huvudsak motsvarande stämpelfrihet beviljades i Danmark och Norge.

Kungl. Maj:t erhöll det föreslagna bemyndigandet (BevU 3, Rskr 52).

SAS hemställde därefter i skrivelse till Kungl. Maj:t att för berörda förlagslån få befrielse från emissionsstämpel jämlikt 1914 års förordning. Någon framställning med avseende å fondstämpeln gjordes ej.

Genom beslut den 7 mars 1958 biföll Kungl. Maj:t SAS' hemställan. I beslutet antecknades att finansministeriet i Danmark medgivit befrielse från skyldighet att erlægga dansk stämpelavgift, under förutsättning att motsvarande befrielse från stämpelavgift i Sverige kunde uppnås samt att stämpelfrihet komme lånet till del även i Norge. Vidare antecknades att förlagslånet enligt i Norge gällande stämpelbestämmelser icke belastades av stämpelavgift i samband med lånets utgivande samt att finans- og tolldepartementet i Norge ej funnit skäl medge befrielse från den stämpelpfikt, som där åvilade köpare och säljare vid senare omsättning av förlagsbevisen.

SAS' framställning

Till stöd för sin framställning om frihet från emissions- och fondstämpel för 1960 års förlagslån framhåller SAS, att det är ett betydelsefullt intresse att lånet, oavsett om förlagsbevis säljes i Sverige, Danmark eller Norge, bibehåller sin enhetliga skandinaviska karaktär. Detta har betydelse både ur marknadssynpunkt och för att främja det skandinaviska samarbetet inom SAS' ram. Med hänsyn härtill är det olyckligt om olika regler om stämpelavgift för lånet kommer att gälla i de tre länderna. I skrivelsen pekas därjämte på det förhållandet att stämpelfrihet äger rum i Sverige vid emission och köp av svenska statsobligationer och statsgaranterade obligationer. I detta sammanhang framhålles, att de tre skandinaviska staterna genom delägarbolagen i konsortiet har ett betydande ägarintresse i detta samt att staterna gentemot delägarbolagen ställt vissa garantier för täckande av eventuella underskott i verksamheten.

Med hänsyn till att befrielse från norsk stämpelpfikt ej medgavs för 1957 års lån avser SAS för närvarande inte att göra någon ansökan om sådan befrielse för det nu ifrågakvarande lånet. SAS hemställer emellertid — under hänvisning till att norska vederbörande framdeles kan komma att intaga en annan ståndpunkt till spörsmålet om befrielse från stämpelpfikt — att det bemyndigande, som Kungl. Maj:t med anledning av nu förevarande framställning må komma att utverka av riksdagen, måtte ges samma omfattning som beträffande 1957 års förlagslån.

Förlagslånets upplägning

I fråga om 1960 års förlagslån, vilket — fränsett bestämmelser om ränta — genom ett bankkonsortium utbjudes på samma villkor som 1957 års motsvarande lån, må ur handlingarna återges följande.

Förlagsbevisen, som ännu icke tryckts, avses skola avfattas med jämliöpande text på de skandinaviska språken och dagtecknas i Stockholm, Köpenhamn och Oslo. Varje förlagsbevis skall lyda å de tre skandinaviska valutorna enligt en dem emellan bestämd fast avräkningskurs. Förfallna förlagsbevis och räntekuponger skall — med vissa bl. a. av de tre ländernas valutabestämmelser betingade inskränkningar — vara betalbara vid samtliga kontor tillhörande bankkonsortiet med pålydande värde i danska, norska eller svenska kronor efter innehavarens vid varje tid träffade val. Förlagsbevisen skall medföra rätt till betalning pari passu med 1957 års förlagslån och efter SAS' alla övriga skulder. Det solidariska ansvar för SAS' gäld som enligt gällande konsortialavtal för SAS-samarbetet åvilar delägarbolagen i SAS, nämligen AB Aerotransport, Det Danske Luftfartselskab A/S och Det Norske Luftfartselskap A/S, skall även — pari passu med ansvaret för 1957 års lån — i viss ordning gälla 1960 års lån.

Departementschefen

Såsom framgår av det tidigare anförda har de tre SAS-länderna olika regler om stämpelbeläggning av förlagsbevis. Sålunda utgår emissionsstämpel i Sverige och Danmark men ej i Norge, medan stämpelplikt vid senare omsättning av förlagsbevis föreligger i Sverige och Norge men ej i Danmark. Stämpelavgifterna är dessutom olika stora i de skilda länderna.

I fråga om det hösten 1957 av SAS utgivna förlagslånet bemyndigade 1958 års riksdag Kungl. Maj:t att medge befrielse från stämpelplikt här i landet under förutsättning att i huvudsak motsvarande stämpelfrihet beviljades i Danmark och Norge. Kungl. Maj:t i Sverige och finansministeriet i Danmark medgav därefter SAS befrielse från skyldighet att erlägga den i dessa länder föreskrivna emissionsstämpeln. Däremot fann finans- och tolldepartementet i Norge ej skäl att medge befrielse från den där föreliggande stämpelplikten vid senare omsättning av förlagsbevisen. Vid sådant förhållande aktualiserades ej frågan om befrielse från skyldighet att erlägga motsvarande stämpelavgift i Sverige.

SAS' nu förevarande hemställan går ut på att riksdagen, liksom år 1958, skall bemyndiga Kungl. Maj:t att — under förutsättning att motsvarande förmåner får åtnjutas i Danmark och Norge — medge befrielse från stämpelplikt med avseende å förlagsbevis tillhörande 1960 års lån. Man avser visserligen för närvarande att ansöka om sådan befrielse i allenast den utsträckning befrielse erhöles för 1957 års lån, d. v. s. från emissionsstämpel,

men hemställer att Kungl. Maj:t utverkar bemyndigande av samma omfattning som år 1958. Att vidsträcktare bemyndigande önskas än som för dagen bedömes vara erforderligt har sin grund i att man räknar med möjligheten av en ändrad inställning från norsk sida till frågan om befrielse från den där föreliggande stämpelplikten vid omsättning av förlagsbevis.

Den föreliggande framställningen är — såsom jämväl betonades i propositionen till 1958 års riksdag angående det då aktuella bemyndigandet — att se mot bakgrunden av det skandinaviska luftfartssamarbete som sedan ett antal år pågår inom SAS' ram. SAS bedriver sin verksamhet för de i konsortiet ingående nationella moderbolagens räkning, vilka deltar i konsortiet med vissa andelar, gemensamt äger konsortiets tillgångar och tager del i driftsresultatet i förhållande till andelsinnehavet. Vederbörande stat äger hälften av de röstberättigade aktierna i moderbolaget och ställer varje år visst garantibelopp till förfogande för täckande av eventuellt underskott i detta bolags verksamhet.

Vid uppgörande av planerna för nämnda samarbete förutsattes, att SAS' rörelse skulle beskattas genom moderbolagen och att uppkommande skattespörsmål skulle lösas på nationell bas.

Då jag i fråga om 1957 års förlagslån hade att taga ställning till samma spörsmål som det nu förevarande, uttalade jag den meningen att det med hänsyn till det skandinaviska luftfartssamarbetet och till intresset av att bevara låneemissionens interskandinaviska karaktär var ett befogat önskemål att förlagslånet i de berörda länderna inte belastades med stämpelavgift enligt olika regler. Jag framhöll att en likabehandling syntes förutsätta att de tre staterna i större eller mindre utsträckning gav avkall på föreskriven skyldighet att erlägga stämpelavgift. Till förmån för en sådan åtgärd talade även, anförde jag vidare, det förhållandet att konsortiets förbindelser åtminstone delvis ytterst kan sägas vara garanterade av de deltagande staterna.

De av mig i fråga om 1957 års lån sålunda andragna skälen för en likartad behandling i stämpelhänseende i de tre länderna gör sig enligt min mening med samma styrka gällande för 1960 års lån. För Sveriges del kan det, liksom beträffande det tidigare lånet, bli fråga om att medgiva undantag från stämpelplikt jämligt endera av 1914 års förordning angående stämpelavgiften eller 1908 års fondstämpelförordning eller eventuellt jämligt båda de nämnda förordningarna.

För att sådan frihet från stämpelplikt skall kunna medgivas, torde emellertid även nu få förutsättas att i huvudsak motsvarande stämpelfrihet beviljas i Danmark och Norge. Då det för närvarande icke med säkerhet kan bedömas i vilken mån stämpelbefrielse kan komma att beviljas i dessa länder, synes det lämpligt att frågan underställes riksdagen i den formen att Kungl. Maj:t hemställer om bemyndigande att förordna om undantag från stämpelplikt enligt 1914 års förordning om stämpelavgift och 1908 års fond-

stämpelförordning, såvitt avser ifrågavarande lån. Lämnar riksdagen det begärda bemyndigandet torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att, då underrättelse inkommit om de danska och eventuellt även de norska vederbörandes ståndpunkt, efter framställning från SAS meddela erforderliga bestämmelser i ämnet.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen,

att bemyndiga Kungl. Maj:t att — i överensstämmelse med förut angivna grunder — förordna om visst undantag från stämpelplikt enligt förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften och förordningen den 6 november 1908 (nr 129 s. 1) angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte av fondpapper.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Alice Magnusson